

P. Casals 90. doğum gününü kutladı

Viyolonselist Pablo Casals, «bugün dünyada iyi kompozitör ve hakiki müzik bulunmadığını» üzümlere söylemektedir.

Eleştiricilerin bugüne kadar yaşamış ve mükemmel yaylı sazlar çalgıcısı olarak niteledikleri Casals, 29 Aralık günü 90'uncü doğum gününü kutlamış. Casals, 10 yıldan beri oturmakta olduğu San Juan'da, Atlantik okyanusuna bakan evindeki müzik odasında, doğum gününden birkaç gün önce gazetecilere müzik ve hayat hakkındaki görüşlerini anlatmıştır.

Casals, çerçevesiz gözlüklerinin arkasından okyanusa bakarken ve bir taraftan da piposunu içerken gazetecilere İspanyolca şunları söylemiştir: «Benim için en büyük doğum günü hediyesi —ki gerçekte bu benim en büyük başarımdır— bu yaşta ve böyle sıhatli bir şekilde hayatta oluşumdur.»

«ESAS OLAN SAMİMİYET VE SADELİKTİR»

Hayatı ve müzik hakkındaki görüşlerini Casals şöyle özetlemiştir: «Hayatta esas olan samimiyet ve sadeliktir. Modern hayatta samimiyet ve sadelik mevcut olmadığı için de büyük kompozitör ve müzik de yoktur. Bugün de kabiliyetli kompozitörler ve çalgıcılar mevcuttur. Fakat bunlar çok «akıllıdılar» ve eski üstatların tabiiyetlerinden ve dürüstlüklerinden mahrum bulunmaktadır.»

İsrarla Bach, Mozart, Brahms ve Beethoven'den bahseden Casals, «hissettiklerini tam olarak ifade ettikleri» görüşündedir. «Onların eserleri hakiki, dürüst ve hisli idi. Bunlar hangi devre ait olursa olsun güzel kalacak ve halk tarafından sevilacaktır» demiştir.

Pablo Casals, başta asil memleketi İspanyanın halk dansları ve ritmi gelmek üzere, halk müziğini de çok sevmekte, «fakat bugünün müziği çok gürültülü ve karmaşık» demektedir.

«ANTI — MUZİK»

Casals, «Anti - Müzik» ismini verdiği bir akımdan bahsetmekte ve buna misal olarak Avusturyalı kompozitör Arnold Schoenberg'i göstererek şunları söylemektedir: «Schoenberg, büyük bir insandır. Fakat çok ileri gidiyor ve müzik kanunlarının sınırını açıyor. Böyle yapmakla da müziği alt-üst ediyor ve «anti - müziği» meydana getiriyor.»

«Rock And Roll» müziği ile caz hakkında bir şey söylemek istemiyen Casals, daha sonra «Bu konu da bir fikir ileri sürece kadar bilgi sahibi değilim, fakat şunu belirtmek isterim ki, cazın bir kısmı orijinal ve tabiidir» demiştir.

Son yarım yüzyıldan beri her doğum gününde Casals, piyanosunun başına oturmuş ve Bach'ın prelütlerini, figürlerini çalmıştır. «Bach benim için her seferinde hayret verici olmuştur.»

Kendi bestelediği eserler hakkında birşey söylemek istemiyen Casals, halkı memnun etmek için beste yapmadığını belirtmiş ve şöyle demiştir:

«Ben müziğe ruhumu katıyorum. Bu tabiidir, basittir ve samimidir.. Halk da bunu sever görünüyor. Çünkü her yerde dinleyicilerin benim müziğimi dinlerken ağladıklarını veya güldüklerini gördüm.»

DÜNYA BARİŞİNE MUZİKAL MESAJ

Casals'ın birçok bestesi mevcuttur. Bunlar arasında en meşhur olanı da dünya barışına müzikal me

sajdır. (Oratiro El Pessebre). Bu eser ilk defa 1958 yılında Birleşmiş Milletlerde çalınmıştır.

Pablo Casals, bundan sonra bir köşeye çekilip oturmak niyetinde değildir. Gelecek yıl ilkbahar mevsiminde Omaha, Minneapolis ve diğer bazı şehirlerde konserler vermeye hazırlanmaktadır.

Halen annesinin doğduğu yer olan Porto Riko'nun yumuşak tropik havasına alışmıştır. Daimi olarak da bu memlekette kalmayı tasarlamaktadır. Casals, Porto Riko'yu ne kadar seviyorsa, Porto Riko da kendisine o derecede yakınlık duymaktadır. Hükümet kendisini «en kıymetli evlât» olarak bilmektedir. Pablo, bundan on yıl önce, o sırada 20 yaşında olan Martita ile evlenmiştir. Martita kendisinin üçüncü eşidir.

Pablo Casals, Porto Riko'da bir konservatuar ve bir senfoni orkestrası kurmuştur. Ayrıca, kendi ismi altında bir müzik festivali tertip edilmiştir. Her yıl yapılan ve bütün dünyaday ankılar uyandıran bu üç haftalık festivale, müzik dünyasının tanınmış simaları katılmaktadır. Kendisi, bundan başka güney Fransa'da Prades'de her yaz bir festivali idare etmektedir. Casals, 1939 yılında İspanya'dan Fransa'ya sığınmış zaman Prades'te kalmıştır. Kendisinin en büyük isteği ölümünden sonra da bu festivallerin devam etmesidir.

BABASI MARANGOZ OLMASINI İSTİYORDU

Babası, küçük bir Katalonya kasabası olan Vendrell'de kilise orgu çalgıcısı olan Casals, «her zaman musikişinas olmak istedim.» demektedir. 11 yaşında hayatında ilk defa viyolonsel görmeden önce piyano ve viyolin çalmasını öğrenmiştir. Babası, o günlerde müzik insana para kazandırmadığı için marangoz olmasını istiyordu. Fakat annesi onun müzik üzerinde çalışması hususunda, uzun münakaşalardan sonra babasını razı etti. 11 yaşında Barselona Belediye Konservatuarına girdi ve dokuz ayda Viyolonsel çalmasını öğrendi.

20'inci yüzyıl başladığı sırada Casals, 24 yaşında idi ve Avrupanın birçok yerinde konserler vermiş bulunuyordu. Birkaç yıl sonra da beyaz saray'da Başkan Theodore Roosevelt ve Buckingham sarayında Kraliçe Victoria huzurunda konser verdi. Beyaz Sarayda ikinci konserini birincisinden 60 yıl sonra Kennedy ailesi dinlemiştir.

İkinci Dünya Savaşından sonra Casals, Franco rejimini tanyan devletleri protesto için bir süre viyolonselini eline almadı. Fakat 73 yaşında yeniden çalmaya başladı.